

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом ректора університету
№ 71/од від "01" жовтня 2025р.

**ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ № 65
для проведення первинного інструктажу із працівниками університету**

1.ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1.Інструкцію з охорони праці та безпеки життєдіяльності розроблено на основі законодавства України про охорону праці та з урахуванням вимог галузевих нормативно-правових актів.

1.2.До працівників Закладу освіти належать: адміністративно-управлінський персонал, науково-педагогічні та педагогічні працівники, допоміжний та обслуговуючий персонал.

1.3.Всі працівники ЗВО «Університету Короля Данила» (далі – Університет) повинні:

- знати та виконувати вимоги нормативних актів про охорону праці (норм, правил, Положень, інструкцій), правила поведінки в транспорті, з обладнанням, комп'ютерною технікою та іншими засобами, вміти користуватися засобами колективного та індивідуального захисту;

- дотримуватися норм з охорони праці згідно з трудовим договором та правилами внутрішнього трудового розпорядку;

- спільно з адміністрацією університету дбати про створення та підтримання безпечних, нешкідливих умов праці;

- вживати заходи щодо усунення будь-якої виробничої ситуації, що створює загрозу їх життю та здоров'ю;

- повідомляти про небезпеку ректору чи відповідальному за охорону праці в університеті.

1.4.До виконання обов'язків адміністративно-управлінського персоналу, науково-педагогічних та педагогічних працівників допускаються особи, які мають повну вищу або фахову передвищу освіту, а також пройшли:

- вступний інструктаж з охорони праці (при прийнятті на роботу), безпеки життєдіяльності та пожежної безпеки;

- первинний інструктаж з охорони праці (до початку роботи безпосередньо на робочому місці);

- навчання та стажування на робочому місці.

1.5.У процесі роботи працівники університету повинні проходити наступні інструктажі:

- повторний (один раз на шість місяців згідно даної інструкції);

- позаплановий (при введенні в дію нових або переглянутих нормативно-правових актів з охорони праці або при внесенні змін та доповнень до них; при порушенні працівниками вимог нормативно-правових актів з охорони праці, що призвели до травм, аварій, пожеж);

- цільовий (у разі ліквідації аварії або стихійного лиха; при проведенні робіт, на які відповідно до законодавства оформляється наказ або розпорядження).

1.6.Працівник не допускається до роботи:

- в стані алкогольного або наркотичного сп'яніння;

- у стані хвороби;

- у разі порушення правил, норм та інструкцій з охорони праці.

1.7.Працівник закладу освіти зобов'язаний:

- виконувати тільки ту роботу, щодо якої проінструктований;

- не виконувати розпоряджень, якщо вони суперечать вимогам з охорони праці;

- не допускати присутності на своєму робочому місці сторонніх осіб;

- дбати про збереження майна на кафедрі / в навчальній аудиторії;

- працювати тільки зі справним обладнанням, технікою, і застосовувати його лише за призначенням;

- виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку;
- проходити навчання з питань охорони праці і безпеки життєдіяльності;
- піклуватись про здоров'я та безпеку здобувачів освіти.

2. ОСНОВНІ ШКІДЛИВІ ТА НЕБЕЗПЕЧНІ ФАКТОРИ В РОБОТІ

2. Робота працівників університету щоденно супроводжується певними факторами, які шкідливі для здоров'я і життя, саме:

- висока психофізіологічна напруга;
- висока концентрація уваги;
- небезпека ураження електричним струмом при користуванні несправною технікою чи неухважності;
- небезпека виникнення загорання або пожежі.

3. ВИМОГИ ДО БЕЗПЕКИ НА ТЕРИТОРІЇ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

3.1.3 метою попередження нещасних випадків, перебуваючи на території університету бути обережними.

3.2. Бути уважними в осінньо-зимовий період, на слизьких від дощу чи льоду доріжках.

3.3. Взимку рухатись тільки по очищеній від снігу і льодового покриву прохаживної частині, не проходити під дахом будівлі, щоб уникнути падіння льодових бурелюків.

3.4. При ходьбі не тримати руки в кишенях, щоб утримати рівновагу.

3.5. Забороняється на території університету ходити по газонах та клумбах.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

4.1. Перед початком роботи перевірити своє робоче місце, справність обладнання, інструментів, пристроїв, у тому числі засобів особистого та колективного захисту, якщо є потреба в них.

4.2. У випадку несправності обладнання, інструменту, пристроїв, засобів захисту повідомити керівництво закладу освіти і до усунення несправностей і забезпечення засобами захисту не розпочинати роботу.

4.3. Електричне освітлення вмикати лише за потреби, стежити, щоб освітлення було достатнім та відповідало санітарним вимогам.

4.4. Зберігати робочі матеріали в спеціально відведеному для цього місці.

4.5. Дотримуватись особистої гігієни та санітарної гігієни на робочому місці.

4.6. Викладачі фізичної культури, хореографії під час занять повинні одягати спортивний або спеціальний одяг та взуття.

4.7. Усі аудиторії та інші приміщення університету мають утримуватися чистими та провітреними.

4.8. При потребі в приміщеннях університету здійснюються поточні ремонти.

5. БЕЗПЕЧНІ ПРИЙОМИ ТА МЕТОДИ РОБОТИ

5.1. Працівники закладу освіти повинні виконувати тільки роботу, зазначену у посадових інструкціях або доручену безпосереднім керівником.

5.2. Не рекомендується виконувати в університеті роботу в особистих інтересах, без дозволу адміністрації.

5.3. При отриманні під час роботи травми, навіть незначної, слід повідомити про неї безпосереднього керівника та звернутися за наданням домедичної допомоги.

5.4. Кожен керівник підрозділу (декан, директор коледжу, керівники відділів, завідувачі кафедрами) вживають необхідних заходів щодо створення здорових і безпечних умов праці для проведення занять, забезпечують виконання чинних правил та інструкцій з охорони праці та гігієни праці.

5.5. Якщо виникла небезпека для життя учасників освітнього процесу, викладач повинен негайно припинити проведення занять і повідомити про це ректору.

5.6. Викладач несе відповідальність за нещасні випадки, які трапилися під час освітнього процесу, внаслідок невиконання ним посадових обов'язків.

5.7. Працівникам закладу освіти забороняється з'являтися на робочому місці у нетверезому стані, палити у приміщеннях та/або на території університету.

5.9. Працівники університету повинні володіти базовими знаннями надання першої домедичної допомоги при характерних травмах і пошкодженнях, теплових і сонячних ударах.

6. ДІЇ ПРАЦІВНИКІВ ПРИ ВИНИКНЕННІ НЕБЕЗПЕЧНОЇ СИТУАЦІЇ

6.1. При виявленні будь-якої ознаки небезпечної ситуації (запах паленої ізоляції, дим, запах газу, крики) працівник університету повинен швидко відреагувати.

6.2. При пошкодженні електропроводки необхідно вимкнути напругу на електричному розподільчому щиті.

6.3. Викладач при надзвичайній ситуації повинен подбати про безпеку здобувачів освіти і надати їм необхідну допомогу.

6.4. Про надзвичайну або аварійну ситуацію необхідно повідомити ректора або представника адміністрації.

6.5. В умовах аварійної ситуації викладач повинен запобігти виникненню паніки серед здобувачів освіти.

6.6. Діяти в аварійній ситуації потрібно за вказівкою ректора університету або його представника з обов'язковим дотриманням заходів особистої безпеки.

6.7. Узв'язку із виникненням небезпеки здійснити евакуацію здобувачів освіти та працівників відповідно до плану евакуації з приміщення. Евакуювати здобувачів освіти з приміщення треба швидко, але без паніки й метушні, не допускати зустрічних і пересічних потоків людей.

6.8. Залишаючи приміщення, необхідно вимкнути світло, всі електроприлади й устаткування, щільно зачинити двері, вікна та квартирки.

6.9. При виникненні пожежі використовувати первинні засоби пожежогасіння.

7. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

7.1. Викладач повинен контролювати ситуацію під час занять та забезпечувати безпечне проведення освітнього процесу.

7.2. Не рекомендується допускати до занять здобувачів освіти після хвороби, з неповним одужанням або у стані фізичної перевтоми.

7.3. Під час занять у навчальній аудиторії виконується тільки та робота, яка передбачена розкладом і програмою занять.

7.4. Необхідно ознайомити здобувачів освіти з правилами безпечної експлуатації інструментів, обладнання та приладів, які будуть використовуватися на заняттях (первинний інструктаж).

7.5. Обов'язково демонструвати здобувачам освіти правильність використання навчального обладнання та техніки.

7.6. Викладачу обирати місце свого перебування в аудиторії під час занять таким чином, щоб всі здобувачі освіти перебували в полі зору.

7.7. Не залишати здобувачів освіти без нагляду під час заняття.

7.8. Слідкувати, щоб на робочих місцях здобувачів освіти не було зайвих предметів.

7.9. Не дозволяти здобувачам освіти виходити під час занять групами.

7.10. Контролювати під час освітнього процесу дотримання здобувачами освіти правил та норм з охорони праці та безпеки життєдіяльності.

8. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

8.1. Кожен працівник повинен тримати в порядку своє робоче місце, прибрати у відведені місця наочні посібники, інструменти та інше обладнання.

8.2. Проконтролювати, щоб здобувачі освіти привели в порядок своє робоче місце.

8.3. Поцікавитись самопочуттям здобувачів освіти.

8.4. При виході з приміщення вимкнути світло, зачинити вікна та двері.

8.5. У разі непередбачуваного випадку із здобувачем освіти, потрібно оперативно повідомити адміністрацію університету та медичного працівника (особисто).

8.6. При виявленні недоліків в електромережі чи обладнанні повідомити проректора з господарської роботи.

9. ВИМОГИ ДО ОСОБИСТОЇ ГІГІЄНИ ПРАЦІ

- 9.1. Систематичне дотримання чистоти у приміщеннях і на робочих місцях.
- 9.2. Облаштування систем вентиляції та кондиціювання робочого місця із шкідливими умовами праці.
- 9.3. Забезпечення захисту працюючих від шкідливих факторів роботи.
- 9.4. Забороняється використання побутових приміщень не за призначенням. Усі побутові приміщення повинні мати на видному місці укомплектовані аптечки. Дезінфекцію побутових приміщень необхідно здійснювати не рідше одного разу на тиждень.
- 9.5. Працівник університету має право відмовитись від роботи, яка не дозволяється йому згідно з його медичними висновкам.

10. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ЕЛЕКТРОБЕЗПЕКИ

- 10.1. Електробезпека - це система організаційних і технічних заходів і засобів, які забезпечують захист людей від шкідливого і небезпечного впливу електричного струму, електричної дуги, електромагнітного поля і статичної електрики.
- 10.2. Електротравма - це травма, викликана впливом електричного струму або електричної дуги.
- 10.3. Особливості електротравматизму, про які слід пам'ятати:
 - електротравма може виникнути від безпосереднього контакту зі струмом, провідниками, частинами устаткування (ураження через електричну дугу, крокову напругу);
 - електричний струм, проходячи через тіло людини, діє не тільки в місцях контактів і на шляху проходження через організм, а й на центральну нервову систему, що спричиняє ураження внутрішніх органів (порушення нормальної діяльності серця, зупинку дихання);
 - дія електричного струму на організм людини супроводжується зовнішнім ураженням тканин та органів у вигляді механічних ушкоджень електричних знаків, електро-металізації шкіри, опіків;
 - електричний струм, проходячи через організм людини, спричиняє термічну, електролітичну та біологічну дії;
 - термічна дія струму виявляється в опіках окремих ділянок тіла, у нагріванні до високої температури кровоносних судин, нервів, серця, мозку, що стає причиною серйозних функціональних розладів;
 - електротермічна дія струму виявляється в розкладанні органічної рідини крові, що призводить до значних порушень її фізико-хімічного складу;
 - біологічна дія струму виявляється у подразненні і збудженні живої тканини організму, що супроводжується мимовільним скороченням м'язів;
 - тривалість проходження струму через організм впливає на кінцевий результат ураження: чим довше проходження струму, тим більша можливість важкого і смертельного наслідку;
 - правильне користування електроенергією виключає випадки ураження електричним струмом.
- 10.4. Основні вимоги, яких потрібно дотримуватись:
 - захист від коротких замикань (автомати, пробкові запобіжники) у електропроводці повинен бути завжди справним;
 - заміна заводських запобіжників, навіть тимчасово, може стати причиною нещасного випадку чи пожежі.
- 10.5. Основною умовою безпечного застосування електроенергії у приміщеннях є справний стан ізоляції електропроводів, електричних щитків, вимикачів, штепсельних розеток, лампових патронів і світильників, а також електрошнурів, за допомогою яких вмикають в електромережу, електроприлади. Тому необхідно слідкувати за станом ізоляції, забезпечуючи її своєчасний ремонт.
- 10.6. У приміщеннях, де електропроводка зроблена закритим способом під штукатуркою, виконання будь-яких робіт може призвести до пошкодження схованої електропроводки і ураження електричним струмом. Тому всі подібні роботи треба виконувати, попередньо переконавшись у відсутності в даному місці електропроводки;
- 10.7. Освітлювальну апаратуру і електролампи небезпечно чистити від забруднення і

пилюки при ввімкненому вимикачі, під напругою, мокрими чи вологими ганчірками. Чистку треба виконувати при вимкненому вимикачі сухою ганчіркою, стоячи на підставці, яка не проводить електроструму;

10.8. Пошкоджені вимикачі, лампові патрони, штепсельні розетки, електроприлади і апарати заборонено замінювати під напругою. Для цього прилад, апарат слід вимкнути з електромережі, а при ремонті електропроводки - викрутити запобіжник чи автомат. Цю роботу повинна виконувати особа, яка знає правила поведінки з електроприладами;

10.9. При користуванні переносними приладами, електроінструментами небезпечно їх торкатись, тому, що при пошкодженні ізоляції електричного приладу через тіло людини, яка доторкнулась до металевих конструкцій, пройде небезпечний для організму струм.

10.10. Небезпека ураження електричним струмом може виникнути також у наступних випадках:

- при користуванні електроприладами із пошкодженою ізоляцією, електроплитами із відкритою спіраллю;
- саморобними електроприладами;
- при порушенні алгоритму ввімкнення приладу у електромережу;
- при застосуванні оголених кінців проводу замість штепсельних вилок.

11. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

11.1. У разі виникнення або виявлення пожежі в університеті слід діяти за наступною схемою:

- вжити заходів щодо евакуації здобувачів освіти із приміщення відповідно до плану евакуації, у разі потреби звернутися за допомогою до інших працівників;
- повідомити про пожежу за тел. **101** в службу з Надзвичайних ситуацій, вказавши при цьому адресу, своє прізвище, характер та масштаби пожежі;
- терміново сповістити всіх учасників освітнього процесу, із залученням системи оповіщення;
- повідомити ректора університету та відповідальних осіб;
- при виявленні потерпілого усунути дію небезпечних та шкідливих факторів на організм потерпілого (звільнити його від дії електричного струму, винести із небезпечної зони, загасити одяг, що горить);
- надати потерпілому найбільш зручне положення, що забезпечує спокій;
- оцінити стан потерпілого;
- визначити характер травми, що становить найбільшу загрозу життю потерпілого, а також послідовність дій його рятування, надати першу домедичну допомогу;
- вжити необхідних заходів щодо рятування потерпілого в порядку терміновості (відновити прохідність дихальних шляхів, провести штучне дихання, непрямий масаж серця, зупинити кровотечу, іммобілізувати місце перелому, накладити пов'язки);
- підтримати основні життєві функції потерпілого до прибуття медичного працівника;
- при потребі викликати швидку медичну допомогу.

12. ПЛАН ДІЙ ПІД ЧАС АВАРІЙНОЇ СИТУАЦІЇ

12.1. В закладі освіти розробляється план заходів під час надзвичайних ситуацій.

До плану додаються:

- плани евакуації УКД;
- підземні та наземні комунікації;
- схема шляхів сполучення на території та поза нею, а також майданчики паркування транспорту.

12.2. План ліквідації аварій передбачає систему інформаційного повідомлення працівників через засоби масової інформації. Налагодження охорони відповідними органами транспортних шляхів та території, де сталась аварія.

12.3. Повідомлення про аварію можна отримати:

- від очевидця, що працює в УКД;
- від очевидця, що знаходився безпосередньо в зоні аварії;
- від очевидця, що знаходився біля будівлі УКД чи іншої споруди.

12.4. За часом ліквідації аварії можна поділити на дві частини:

- ліквідація аварії до прибуття професійних формувань;
- ліквідація аварії силами професійних формувань.

12.5. Керівництво закладу освіти має підготувати інформацію про кількість та місце розташування працівників у зоні аварії на постійних та тимчасових робочих місцях, склад ремонтних бригад, що виконують відповідні роботи та місце їх знаходження.

12.6. Ліквідація аварії здійснюється за наступним планом:

- встановлення причини аварії (огляд місця аварії і фіксування стану перебігу подій на місці її аварії;
- усунення причин поширення аварії;
- організація першої домедичної допомоги потерпілим та їх евакуація;
- приведення в дію засобів захисту та пожежогасіння;
- організація охорони об'єкта;
- виявлення очевидців аварії та організація їх опитування;
- вивчення необхідної проектно-технологічної документації для визначення причин аварії та її ліквідації.

13. ЗАХОДИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

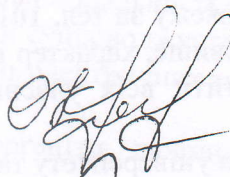
13.1. Виявлення та попередження порушень норм охорони праці, особистої безпеки та безпечного використання техніки і обладнання.

13.2. Контроль справності обладнання, систем, установок.

13.3. Своєчасне проведення інструктажів та навчання і перевірки знань з охорони праці та пожежної безпеки.

Розробила:

Інженер з охорони праці

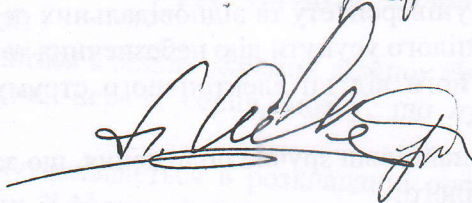

Оксана КРУП'ЯК

ПОГОДЖЕНО:

Начальник відділу кадрів

Юрисконсульт

Леся КОСЬМІЙ

Ірина БАРЧУК